EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 10.10.2024
COM(2024) 474 final

ANNEX 5

PRILOGA

k

POROČILU KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost

Priloga V: Končni prejemniki v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost

V tej prilogi sta dodatno pojasnjena pojem končnih prejemnikov v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter obseg objave podatkov o 100 končnih prejemnikih, ki prejmejo najvišji znesek financiranja za izvajanje ukrepov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, kot se zahteva v členu 25a uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

Kdo je končni prejemnik v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost?

Opredelitev

Opredelitev končnih prejemnikov izhaja neposredno iz člena 22(2), točka (d), uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost. V skladu z navedeno določbo je končni prejemnik zadnji subjekt, ki prejme sredstva za ukrep v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost in ni izvajalec ali podizvajalec. To je treba razlikovati od upravičencev, ki so v okviru mehanizma države članice. Ker v drugih členih uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost končni prejemniki niso drugače opredeljeni, je treba v skladu s skupnimi načeli razlage ter za zagotovitev enotnega in doslednega izvajanja te uredbe opredelitev iz člena 22(2), točka (d), sistematično uporabljati pri razlagi drugih določb te uredbe, zlasti člena 25a.

Nekatere ključne pojme opredelitve je treba podrobneje pojasniti:

- „zadnji subjekt“: končni prejemnik je lahko fizična (npr. državljan) ali pravna oseba (npr. ministrstvo, javna agencija, regionalni ali lokalni organ, združenje, dobrodelna organizacija ali podjetje). Vmesni prejemniki sredstev (npr. ministrstva ali agencije, ki niso javni naročnik, ampak sredstva zgolj dalje razdelijo) se ne bi smeli šteti za zadnji subjekt (za dodatne smernice glej tudi oddelek v nadaljevanju);
- „prejemanje sredstev“: da se subjekt šteje za končnega prejemnika, mora prejeti denarno nakazilo[1] za namene, navedene v zadevnem ukrepu v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, kot je opisano v izvedbenem sklepu Sveta;
- „za ukrep v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost“: končni prejemnik prejema sredstva iz nacionalnega proračuna za izvajanje ukrepa iz izvedbenega sklepa Sveta;
- „ki ni izvajalec ali podizvajalec“: tj. po členu 22(2), točka (d), uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost so končni prejemniki subjekti, ločeni od izvajalcev in podizvajalcev[2].

[1] Kadar je končni prejemnik (regionalni/lokalni) javni organ, denarno nakazilo med različnimi javnimi organi morda ne bo vedno izvedeno. Zato lahko v takih primerih to zajema tudi dodelitev proračunskih odobritev plačil, tj. zneskov, ki so v proračunu na voljo za izvrševanje plačil v skladu s proračunskimi obveznostmi.

[2] Če javni naročnik pogodbe za izvajanje ukrepa v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost podpiše neposredno z izvajalci, je končni prejemnik ta javni naročnik (glej nadaljnje primere javnih subjektov, ki so končni prejemniki ukrepov v okviru mehanizma za okrevanje in

Zlasti v zvezi s seznamom 100 največjih končnih prejemnikov je v členu 25a(2), točka (c), navedeno, da je v objavljene informacije vključen „prejeti znesek vsakega prejemnika“. Če se v tem okviru dodelijo sredstva, pravna obveznost (npr. oddaja naročila) do končnega prejemnika pa zgolj podpiše, to ne zadošča za ugotovitev, da je bil znesek prejet, saj bi morala ta določba (in pravilna opredelitev končnih prejemnikov, ki so prejeli najvišji znesek) temeljiti na izvršenih plačilih[3].

Javni organi

Za vsak ukrep posebej je treba določiti, kdo je končni prejemnik, tudi če je zadnji subjekt, ki prejme sredstva (in ki ni izvajalec ali podizvajalec), javni organ. Primer, v katerem bi se lahko javni organ štel za končnega prejemnika, bi bila gradnja javne bolnišnice, če bi javni organ prejel sredstva in z izvajalci podpisal neposredne pogodbe o gradnji, ne da bi vključil dodatne posrednike.

Če pa javni organ za podpis pogodb, potrebnih za izvajanje ukrepa, pooblasti drug subjekt, tako da z izvajalci ne podpiše neposrednih pogodb, bi bilo treba za končnega prejemnika šteti ta subjekt, ki prejme sredstva in podpiše pogodbe. To se lahko na primer zgodi, če javni organ za izvajanje ukrepa uporabi ločeno agencijo, ki organizira javni razpis in podpiše pogodbe z izvajalcem.

V primeru izvajalskih organov, ki upravljajo sredstva (npr. upravljajo programe posrednega financiranja za MSP ali vladno agencijo, ki upravlja plačilne tokove drugim javnim organom), se ti iz zgoraj pojasnjenih razlogov običajno ne štejejo za končne prejemnike določenega ukrepa.

Obstajajo tudi primeri, ko ima lahko javni organ dvojno vlogo, tj. upravlja sredstva za en ukrep in je končni prejemnik pri drugem. Opozoriti je treba, da se javni organ v tem primeru ne bo štel za končnega prejemnika pri prvem ukrepu, bi ga pa bilo treba šteti za končnega prejemnika pri drugem ukrepu.

Čeprav je treba vedno za vsak ukrep posebej določiti, kdo je končni prejemnik, je na podlagi zgornje opredelitve v nadaljevanju predstavljenih več primerov, v katerih je končni prejemnik javni organ. V vseh takih primerih je javni organ zadnji subjekt, ki prejme sredstva za ukrep v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, in ni izvajalec ali podizvajalec:

1. **Če javni organ v povsem javni naložbi prejme sredstva za ukrep v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ki koristi javni sferi**. Grško ministrstvo za infrastrukturo in promet je na primer določeno kot končni prejemnik za gradnjo avtoceste

odpornost v nadaljevanju). V nekaterih primerih lahko izvajalce uporablja tudi ločena agencija ali zasebno podjetje, pri čemer je treba za končnega prejemnika šteti agencijo ali zasebno podjetje.

[3] To ne posega v obveznost iz člena 22(2), točka (d)(i) do (iii), uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, da je treba za namene revizije in nadzora zbirati podatke o končnih prejemnikih, izvajalcih, podizvajalcih in dejanskih lastnikih ter zagotoviti primerljive informacije o porabi sredstev že ob prevzemu obveznosti (tj. ob sklenitvi sporazuma o nepovratnih sredstvih ali pogodbe).

v osrednji Grčiji, izvajalci in podizvajalci projekta gradnje avtoceste pa niso končni prejemniki. Ministrstva za izobraževanje v različnih nemških zveznih deželah so na primer končni prejemniki sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jih uporabijo za nakup digitalnih naprav za posamezne javne šole.

2. **Če javni organ prejme sredstva za ukrep v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, s katerim se zagotavljajo storitve zasebnemu sektorju in/ali državljanom.** Mogoča sta dva scenarija:
   i. **Javni organ lahko storitev opravlja sam,** kot v primeru Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana, ki bo izvajal usposabljanja za mentorje v podjetjih, ali akademskih medicinskih centrov v Amsterdamu in Maastrichtu na Nizozemskem, ki prejemajo subvencijo za zagotavljanje e-zdravstvenih storitev pacientom na njihovih domovih.
   ii. Javni organ lahko **opravljanje storitev odda v zunanje izvajanje**, kot v primeru romunskega organa za digitalizacijo, ki financira program, s katerim se zaposlenim v MSP omogoča dostop do izpopolnjevanja/preusposabljanja na podlagi vlog, ki jih predložijo njihovi delodajalci, usposabljanja pa zagotavljajo izbrana podjetja za usposabljanje (ki jih za njihove storitve neposredno plača romunski organ za digitalizacijo). Ta podjetja za usposabljanje so izvajalci, zato jih ni mogoče šteti za končne prejemnike.

V točkah (i) in (ii) so končni prejemniki javni organi, ki prejmejo sredstva za ustrezne ukrepe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

Holdingi

V primeru holdinga, ki ima v lasti/obvladuje več družb, je treba **za vsak primer posebej** oceniti, ali skupina podjetij tvori enega končnega prejemnika za namene uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

Če se holdingu odda naročilo ali dodelijo nepovratna sredstva ali enakovreden instrument, je določitev, kdo je končni prejemnik, odvisna od tega, na kakšni podlagi je bilo naročilo oddano ali so bili nepovratna sredstva ali enakovreden instrument dodeljeni. Če je bilo oddano oziroma so bili dodeljeni „le“ holdingu (tj. ne eni ali več družbam, ki so del skupine), je končni prejemnik samo holding. Če je bilo oddano oziroma so bili dodeljeni neposredno družbam, ki so del skupine, bi se za končne prejemnike šteli vsi vključeni subjekti enako. Če je bilo oddano oziroma so bili dodeljeni odvisnemu podjetju (tj. ne holdingu ali družbam, ki so del skupine), je končni prejemnik to odvisno podjetje.

Končni prejemniki reform in ukrepov brez stroškov

„Ukrepi brez stroškov“ so ukrepi, za katere države članice v predhodno „oceno stroškov“, predloženo skupaj z načrtom za okrevanje in odpornost, niso vključile pričakovanih stroškov[4]. Čeprav to zajema zlasti reforme, so taki primeri tudi pri naložbah.

Uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost ne razlikuje med ukrepi, ki so vključevali pričakovane stroške, in ukrepi, ki jih niso vključevali. Pri tem se obveznosti, ki se v zvezi z zbiranjem in shranjevanjem podatkov o končnih prejemnikih uporabljajo za ukrepe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, uporabljajo ne glede na to, ali je imel ukrep pričakovane stroške ali ne. V skladu s členom 22 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost je pomembno, ali se je zagotovila „uporaba sredstev v zvezi z ukrepi, ki jih podpira Mehanizem“[5], pri čemer bi bilo treba „sredstva“ razumeti kot vsa javna sredstva, ki so v zvezi z ukrepi, vključenimi v načrt za okrevanje in odpornost, prejeta iz nacionalnih virov ali virov EU (ki niso omejeni na mehanizem za okrevanje in odpornost), v skladu s tem, kar je določeno v členu 22(2), točka (d)(iv).

- Če so se javna sredstva tako porabila, bi bilo treba (ne glede na višino pričakovanih stroškov) za končne prejemnike šteti subjekte, ki so taka sredstva prejeli zadnji.
- Če se javna sredstva niso tako porabila (ne glede na višino pričakovanih stroškov), končnega prejemnika ni.

Čeprav uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost ne uvaja pravno pomembnega razlikovanja med reformami in naložbami, se za reforme predpostavlja, da reforme brez stroškov ne vključujejo nacionalnih odhodkih. Tako predpostavko je mogoče ovreči, če so v izvedbenem sklepu Sveta nacionalni odhodki jasno določeni (npr. izvedba javnega naročila za naročilo študije).

Obseg poročanja za objavo podatkov o 100 največjih končnih prejemnikih

V skladu s členom 25a uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost morajo države članice poročati o 100 končnih prejemnikih, ki prejmejo najvišji znesek financiranja v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. V ta namen bi bilo treba upoštevati skupno financiranje, prejeto za izvajanje katerega koli ukrepa, podprtega z mehanizmom za okrevanje in odpornost (bodisi z vračljivo bodisi z nepovratno podporo), v obdobju delovanja mehanizma za okrevanje in odpornost, tj. vsa javna sredstva, potrebna za izvajanje ustreznih mejnikov ali ciljev v skladu z izvedbenim sklepom Sveta. Znesek prejetih sredstev bi bilo treba izračunati kumulativno od

[4] Številni načrti za okrevanje in odpornost vsebujejo ukrepe, za katere država članica ni predložila ocenjenih stroškov, tj. tako imenovane „ukrepe brez stroškov“. Čeprav se z vključitvijo ukrepov brez stroškov dodeljena finančna sredstva države članice ne povečajo, se izplačilo podpore iz mehanizma za okrevanje in odpornost navezuje na doseganje mejnikov in ciljev, povezanih z izvajanjem teh ukrepov.

[5] To ne posega v člen 9 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, ki določa: „Reforme in naložbeni projekti lahko prejmejo podporo v okviru programov in instrumentov Unije, pod pogojem, da taka podpora ne krije istih stroškov“. Kar zadeva morebitno dvojno financiranje, če torej država članica v okviru načrta za okrevanje in odpornost ni prijavila nobenih stroškov, tj. gre za ukrep brez stroškov, takega ukrepa po naravi ni mogoče dvojno financirati.

1. februarja 2020 do trenutka poročanja za vsakega končnega prejemnika in vse ukrepe, podprte z mehanizmom za okrevanje in odpornost.

Države članice bi morale upoštevati vse ukrepe iz svojih načrtov za okrevanje in odpornost, pri katerih je bilo izplačilo končnemu prejemniku že izvedeno, ne glede na to, ali je država članica že izpolnila ustrezne mejnike in cilje, predložila zahtevek za plačilo ali prejela sredstva v okviru mehanizma. Izplačila namreč prejmejo naknadno, ko Komisija oceni, da so bili ustrezni mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni (in neodvisno od morebitnih nastalih odhodkov).

Podatki, ki jih je treba predložiti

Člen 25a uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, katere podatke je treba objaviti, in sicer:

a. v primeru pravne osebe, prejemnikovo polno pravno ime in identifikacijska številka za DDV ali davčna identifikacijska številka, kadar je na voljo, ali druga enolična identifikacijska oznaka, določena na nacionalni ravni;
b. v primeru fizične osebe ime in priimek prejemnika;
c. prejeti znesek vsakega prejemnika in povezani ukrepi, za katere je država članica prejela sredstva v okviru mehanizma.

Države članice se spodbuja, da poleg zahtev iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost zagotovijo dodatne informacije o posebnih projektih, ki prejemajo sredstva iz njihovega načrta za okrevanje in odpornost (npr. lokacija, stanje izvajanja, prejeti znesek), ki bodo nato vključene tudi v interaktivni zemljevid projektov, podprtih z mehanizmom za okrevanje in odpornost, ki je na voljo na spletišču mehanizma za okrevanje in odpornost.

Države članice lahko objavijo seznam, ki presega najmanjše število 100, določeno v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

Kdaj poročati

Spremenjena uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost za države članice ne določa posebnega roka, kdaj morajo posodobiti podatke o (vsaj) 100 največjih končnih prejemnikih. Uvaja pa obveznost, da te objavljene podatke posodabljajo dvakrat na leto. Komisija je glede na to, da mora podatke centralizirati in objaviti, države članice pozvala, naj podatke, objavljene na nacionalnih portalih, posodobijo in ji jih posredujejo ob polletnem poročanju, in sicer aprila in oktobra.

Kaj je treba pri objavi podatkov o 100 največjih končnih prejemnikih upoštevati glede osebnih podatkov

V skladu s členom 25a(4) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter za zagotovitev sorazmernosti in spoštovanja zasebnosti mora zadevna država članica, kadar so končni prejemniki fizične osebe in kadar so objavljeni osebni podatki, informacije odstraniti dve leti po koncu proračunskega leta, v katerem so bila sredstva končnemu prejemniku izplačana. Ta določba se uporablja le, kadar so objavljeni osebni podatki, tj. kadar je končni prejemnik fizična oseba. Poleg tega se določba ne uporablja od datuma objave, temveč „dve leti po koncu proračunskega leta, v katerem so bila sredstva končnemu prejemniku izplačana“. V skladu s tem se podatki ne smejo izbrisati dve leti po *objavi*, temveč dve leti po koncu proračunskega leta, v katerem je ta prejemnik nazadnje prejel sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost.

Države članice morajo podatke posodobiti dvakrat na leto in lahko po dveh letih izbrišejo stare podatkovne nize (razen če so vanje vključeni osebni podatki, v tem primeru je treba take podatke izbrisati, glej prejšnji odstavek). Komisija opozarja, da je treba v skladu s členom 132 finančne uredbe evidence hraniti tudi po izbrisu navedenih podatkov iz javne domene, kot je navedeno tudi v členu 11(1), točka (d), sporazuma o financiranju, in kjer je primerno, členu 20(1), točka (d), posojilne pogodbe.

Informacije, odstranjene na tej podlagi, pa bi bilo treba vseeno še naprej upoštevati pri izračunu konsolidiranega zneska prejetih sredstev, če bi ista fizična oseba prejela dodatna sredstva.

Poleg tega se za mehanizem za okrevanje in odpornost uporablja nekaj izjem od objave podatkov, določenih v členu 25a(3) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost s sklicevanjem na člen 38(3) finančne uredbe. Te se nanašajo na naslednje primere:

- podpora za izobraževanje, plačana fizičnim osebam, in druga neposredna pomoč, plačana fizičnim osebam, ki jo najbolj potrebujejo, kot so brezposelni in begunci (člen 191(4), točka (b), finančne uredbe);
- naročila zelo nizke vrednosti, dodeljena strokovnjakom, izbranim na podlagi njihove strokovne usposobljenosti (člen 237(2) finančne uredbe), in naročila zelo nizke vrednosti pod 15 000 EUR (znesek iz točke 14.4 Priloge I k finančni uredbi);
- finančna podpora, ki se zagotovi iz finančnih instrumentov, za znesek, nižji od 500 000 EUR;
- kadar razkritje ogroža pravice in svoboščine zadevnih oseb ali subjektov, kot jih varuje Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, ali škodi poslovnim interesom prejemnikov.

V skladu s členom 25a(3) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter skladno z upravno prakso ni treba objaviti informacij o končnih prejemnikih finančne podpore, dodeljene v okviru neposrednega upravljanja, za zneske pod 15 000 EUR (glej izjemo pri poročanju v skladu s

finančno uredbo za „naročila zelo nizke vrednosti, dodeljena strokovnjakom, izbranim na podlagi njihove strokovne usposobljenosti (člen 237(2) finančne uredbe), in naročila zelo nizke vrednosti pod zneskom 15 000 EUR“).

Prejemniki takih nizkih vrednosti sicer verjetno ne bodo uvrščeni na seznam 100 največjih končnih prejemnikov, ki jih morajo države članice objaviti v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

Kaj je treba pri objavi podatkov o 100 največjih končnih prejemnikih upoštevati glede zneskov, o katerih je treba poročati

Znesek sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jih prejme končni prejemnik, iz člena 25a(2), točka (c), je treba sporočiti v EUR. Zneske, prejete v drugih valutah, je treba pretvoriti v EUR z uporabo zadnjega mesečnega deviznega tečaja, ki ga uporablja Evropska komisija (Inforeuro: https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-inforeuro_sl), kot velja za datum poročanja, tj. veljavni devizni tečaj je treba izbrati čim bližje datumu poročanja.